

PRZYCHADZAĆ (48) *vb impf*

Pierwsze a pochylone, drugie prawdopodobnie jasne (tak w -ać).

[*inf* przychádzać.] ◇ *praes 1 sg* przychádzam (2). ◇ *3 sg* przychádza (20). ◇ *3 pl* przychádzają (2). ◇ *praet 3 sg m* przychádzął (4). *n* przychádzało (2). ◇ *2 pl m pers -ście* przychádzali (2). ◇ *3 pl m pers* przychádzali (7). *subst* przychádzały (3), przychádzali (1) *Leop.* ◇ *con 1 sg m* bych przychádzął (1). ◇ *3 sg n* by przychádzało (1). ◇ *2 pl subst* byście przychádzały (1). ◇ [*3 pl subst* by przychádzały.] ◇ *part praes act* przychádzając (2).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVII w.

1. *Przybywać, zjawiać się w jakimś miejscu, pokonawszy jakąś drogę; w zasadzie w poziomie (w znaczu B. niekiedy element ruchu ulega zatarciu); advenire Vulg, Calep; ingredi Vulg (23) :*

A. *Z podmiotem żywotnym (20) :*

a. *O ludziach: w zasadzie łądem i pieszo (19) :* Więć ci ktorzy przychádzali. Ezopowi fie dziwowáli *BierEz Bv*; *A* wziąwłły s łobą káždy męże łwoie ktorzy przychádzáli ná *Sobbotę/ [...]* przyśłli do *Ioiády kápłaná. Leop 4.Reg 11/9; KochBr 151; Calep 28b; [A kiedym był niemocnym toście nówiedzáli: W więzienium był/ á wyście częłto przychádzáli. ProtJałm 6 (Linde)].*

przychadzać do kogo (2): RejAp 113v; MWilkHist C3v; [Ci Iánczárowie parą do mnie przychádzáli. BusLic 4v].

przychadzać ku komu (1): Bowiem że przychádzáło wiele przedemną ku krolowi *HistRzym 103.*

przychadzać ku czemu [= w jakim celu] (1): który [*Scewola*] piłą wybornie vmiał grác/ ten *Rzeczypołpolitey łprawami/ y pracą w wykładaniu miełczkiego prawa łpraczowany/ ku tey nawięczy grze dla pośilenia síł/ y vmocnienia bokow przychadzał. KwiatKsiąż P2.*

przychadzać przed kim (hebr. = występować publicznie) (1): BudBib I 236c marg cf »wychadzać i przychadzać«.

przychadzać dokąd (1): *Abowiem ci ktorzi fię tą nauką paráli/ na rynek albo plac [...]* przychádzali/ iżeby kupiujący niebyli ofzukani. *KwiatKsiąż H4v.*

cum inf (1): *A wam fię też chcę záchowác Iżbyście do mnie kupowác. Potym częścíey przychádzály Y infze pánie łtręczyły. MWilkHist C3v.*

Ze zdaniem celowym (1): *Przychádzáli też niktorky w pielgrzymłkim odźieniu/ áby fię oczywiście przypátrzyli tey pieczy y łtaraniu/ ktorą fláchtá Rzymłka około vbogich przíymowania z wielką pokorą czyniła. ReszHoz 125.*

Zwrot: »na pomoc przychadzać« (1): *Subvenio, Pomagam/ ná pomoc przychadzam. Mącz 483b.*

Szeregi: »przychadzać i odchadzać« (1): *Bo wiele tych było co przychádzáli y odchádzáli [Erant enim qui veniebant et redibant multi]:* *ták iż [apostołowie] nie mieli czáfu ku iedzeniu. WujNT Mar 6/31.*

»wychadzać i przychadzać« (1): *Dayże mi teraz mądrosć y vmieiętnosć/ ábych lud ten porządnie łprawowác mogł (marg) [...] wł: ábych przed tym ludem wychadzał y przychadzał. (-) BudBib 2.Par 1/10.*

W przeni (2):

Zwrot: »przychadzać przed oblicze (a. obliczność) [Boga] [= do świątyni]« (2): Gdyście przychadzali przed obliczność moją [Cum veniretis ante conspectum meum]/ ktoż tych ofiar pożądał z rąk wálffych/ ábyście chadzali w lieniách moich? *Leop Is* 1/12; *BielKron* 94.

α. Przybywać z daleka, z innego miasta lub kraju (2) :

przychadzać skąd (1): Cefarz [...] złożył Syem wálny w Spirze/ ále gdy częłte pofelstwą przychadzały z Rákus/ z Węgier/ iáko Turcy mocą ciągną ku Wiedniu/ złożyli then Syem w Rátyszbonie bliżey Rákus. *BielKron* 210.

Zwrot: »przychadzać do miejsca [którego]« (1): Słuchayże tu pilno co Ewanyeliftá piłze o tey fwiętey spráwie iego: Iz gdy przychadzał do mieycá iednego [...] / tedy [...] *RejPos* 213.

β. Przylącać się do jakiegoś zgromadzenia, stawać się jego członkiem, przystawać (2) :

przychadzać do kogo skąd (1): ofiedli [pospólstwo] gorę którą zową Sacermons/ á tam drudzy do nich z miáftá potáiemnie przychadzali. *BielKron* 107v.

przychadzać k komu (1): y wiele zbiegow k niemu [Dawidowi] przychadzało/ ktorzy mieli iákie krzywdy álbo obciążenia *BielKron* 66v.

b. O zwierzętach [ku czemu] (1) : Ale gdy fie na czudze zdrowie naładza [lis], rad łam ku lidlu przichadza. *FalZioł* IV 14a.

B. Z podmiotem nieżywoym (3) :

a. O przedmiotach [od kogo do kogo] (1) : Tychże dni wiele listow pofyláli ftárfly żydowłcy do Tobiałłá/ y zaś od Thobiałłá przychadzali do nich. *Leop 2.Esdr* 6/17.

b. O zjawiskach fizycznych; tu: o wodzie [do czego] (1) : Oczymá fwoimi bierze ią [Behemot rzekę]/ á nozdrze łwe stwarza gdy mu przychadza do nich [in laqueis perforabit nares]. *BibRadz Iob* 40/19.

c. O zjawiskach związanych z fizjologią [ku czemu] (1) : Ale iż żadnego łmaku nie czuie ięzik iedno przez wilgotę fliny, przeto flina w ten czas ku ięzikowi przychadza. *GlabGad* C5.

d. [O tekstach, zwłaszcza wiadomościach]:

Zwroty: »do uszu [czyich] przychadzać«: A gdy o tey rzeczy [...] cokolwiek czáfem do wízu Turkow przychadzało/ zwykł więc Málweziufzá do siebie záwołać *BusLic* 2.

»przed wiadomość [czyją] przychadzać«: A co nam piszecie [...], jakoby przed wiadomość jej k(rolewskiej) m(iłości) żadne takowe rzeczy nie przychadzały, ktore by jej k(rolewskiej) m(iłości) jaką niedobrá myśl czynić i przynosić mogły *ListyPol* II 1548/65, 1548/140.]

2. Osiągać jakiś stan lub sytuację, uzyskiwać, zdobywać (2) :

przychadzać ku czemu (1): Skąd więc roftą powagi roftą y pożytki/ Cnoty fie zámnážiają á niłzczeią zbytki. A ták więc przychadzają ku oney zacności/ W ktorey fáłłzu nie bywa áni omyłności. *RejWiz* 7.

a. O stanach fizjologicznych: zdrowieć (1) :

Zwrot: »przychadzać k sobie« (1): Przethož ono Alexánder wielki [...] wftác więc nád łwoię wołá od biefiády mułáł/ [...] á potym gdy muzyk inákfzym kftáłtem zágráł/ tho záfię przychadzał k łobie/ y wrácał łie do biefiády. *GórnDworz* H2.

3. Następować w czasie (22) :

A. W zdaniach podmiotowych (21) :

a. Z podmiotem oznaczającym stan lub wydarzenie: zdarzać się, stawać się czymś udziałem; z określeniem przyczyny: powstawać, brać się skądś; *accidere Vulg* (19) : Ktorzy w kolech liadając wizyie miewiaią/ Iż gdy lie im duchowie vkázowác máią/ Tedy szummy wiátrowe naprzod przychadzaią *RejWiz* 150.

przychadzać dla czego (1): Czemu iedni ludzie są momotliwi, drudzy też szepieczą. (-) Przychadza to czałem dla niedoftatku mozgu, czałem też ięzika. *GlabGad* C5.

przychadzać z czego [w tym: z której przyczyny (1)] (12): Mozg też Kokofzy załtanawia krew z noła która z zatkania mozgu przychadza. *FalZioł* IV 19b; Przychadza też odchod z wielkiego obżarstwa/ abowiem lie thym płod zaduśza w żywocie/ y iemu żywność pśuie. *FalZioł* V 30v, V 32, 85v; Drudzi mienia iż ziewanie przychadza z dymow grubych od żołądka pochodzących *GlabGad* C2, B3v, C6v, G8v, I4v; Iż łobie grzech wazyz liekcz A powiedzieć czy fię go niechcze. Sktorey przyczyny przychadzał *RejKup* n4v; Wy wiecie [...] / iákom z wami po wśzytek cżás był/ łłużąc pánu ze wśzytkim vpokorzeniem/ y wielą łez y pokus/ ktore ná mię przychadzaiły z záfádek żydowskich. *NiemObr* 86 [przekład tego samego tekstu] *WujNT Act* 20/19.

przychadzać na kogo, na co (5): Sírżenie y Ośfy żadnego krola nie maia/ przetho też wiele złego na nie przychadza *FalZioł* IV 28c, V 31; *NiemObr* 86; Niewiem by to ná Polkę przedtym przychadzaiło/ Aby kiedy ze wśzech łtron ták bárzo gorzaiło *BielSen* 12; *WujNT Act* 20/19; [*ListyZygmAug* 1551/204].

przychadzać po czym (1): Káżdą rzecz potrzebuie ćwiczenia/ po ćwiczeniu przychadza mądrość *BielKron* 81v.

przychadzać skąd czemu (1): z łkądże fmiáłoć wietśza fię przychadza *GlabGad* E3.

b. Z podmiotem oznaczającym czas, jednostkę czasu lub okres: nastawać (o czasie następującym obiektywnie: w stałej kolejności kalendarzowej lub naturalnej; też o wydarzeniach występujących zawsze o tej samej porze roku) (2) : á dla thego zimno ktore potym na wiołnę przychadza/ ciałá tak otworzone y rozpuśzczone/ łatwiey y barzieszy przechodzi/ iż też płod ktori był ciepłu zimny: przywył *FalZioł* V 31; Choć mgłą ciemną przyodźiana Noc z ciemnościami przychadza/ Narodowi wybránemu Niech wátwienie nie przełzkadza Smiele vfác Pánu łwemu. *SzarzRyt* B2.

B. W zdaniu bezpodmiotowym: przychodzi, zdarza się, następuje (1) : skąd [tj. z pójścia do wojska] i sława i dobre mienie roście, drudzy też aby się na co więcej niż ma zdobył, bo przychadza do tego w potrzebach *Diar* 77.

4. *Przechodzić, iść którędy* (1) : Druga liśzká przychadzaiąc/ Vłyśzaiá iá [inną liśzkę] łtękaiąc *BierEz* I2.

Synonimy: 1. przybywać; 3. nastawać, następować.

Formacje współrdzenne cf CHODZIĆ.

Cf **PRZYCHADZAJĄCY**